

Бредова К. О., ДонНТУ

Науковий керівник-старший викладач Юркова І.М.

ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. Стаття розкриває зміст поняття «витрати», їх класифікацію та принципи обліку в умовах сучасного підприємства. Дає з'ясувати, які саме проблеми обліку витрат нині існують на вітчизняних підприємствах, надає висновки та пропозиції.

АННОТАЦИЯ. Статья раскрывает содержание понятия «расходы», их классификацию и принципа учета в условиях современного предприятия. Позволяет выяснить, какие именно проблемы учета затрат в настоящее время существуют на отечественных предприятиях, предоставляет выводы и предложения.

ABSTRACT. The article reveals the content of the concept of "costs", their classification and the principle of accounting in modern enterprises. Allows you to find out what the problems of cost accounting currently exist in domestic enterprises, provides conclusions and suggestions.

Ключові слова: витрати, класифікація витрат, бухгалтерський облік, підприємство, положення (стандарт).

В наш час ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку і аудиту, одним із важливих елементів яких є облік та аудит, витрат. Умови господарювання вимагають вирішення ряду нерозв'язаних облікових питань. На даному етапі в економіці України відбуваються істотні зміни, обумовлені глобалізацією підприємницької діяльності, швидкими темпами розвитку інформаційних технологій. Це у свою чергу призвело до змін нормативних документів, які регламентують ведення

бухгалтерського обліку і наближення основних вимог бухгалтерського обліку до загальноєвропейського і міжнародного рівня.

У зв'язку з новими умовами змінюються задачі бухгалтерського обліку й істотної регуляції підлягають методологічні аспекти його організації.

Актуальність даної теми, зумовлена тим, що основною метою підприємств є мінімізація витрат, а також зміни в бухгалтерському обліку істотно виводять бухгалтерський облік України на міжнародний рівень, тим самим пропонуючи вести облік витрат підприємства по МСФЗ або згідно положенням РФ.

Проблема термінологій, організації і методики обліку витрат по П(С)БО та МСФЗ є предметом дискусії науковців. Слід відмітити наукові праці та статті Н. Алпатової, І. Буфатіної, О. Лишиленка, Ю. Цал-Цалка, Л. Гнилицької, Р. Коршикової, Л. Нападовської та Ф. Бутинця.

Метою даної статті є дослідження принципів обліку витрат на підприємстві, а також дослідження і обґрунтування теоретичних і методичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку витрат.

Витрати є важливим чинником утворення прибутку підприємства.

Положення бухгалтерського обліку 16 «Витрати» розроблено відповідно до міжнародних стандартів. Хоча окремого міжнародного стандарту, який визначає методологію обліку витрат і порядок їх розкриття у фінансовій звітності немає. Питання, що стосується поняття, оцінки, визнання та класифікації витрат, розкриваються у концептуальній основі складання та подання фінансових звітів, а саме МСФЗ 1 «Подання фінансових звітів», МСФЗ 2 «Запаси», МСФЗ 16 «Основні засоби».

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», під витратами розуміють, зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).[3]

Визначення витрат у національному положенні бухгалтерського обліку майже повністю співпадає поняттю витрат наведеному у МСФЗ. Згідно МСФЗ витрати-це зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу ,за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.[1]

Згідно з національними стандартами РФ, а саме з ПБО 10/99 «Витрати організації» витратами організації визнається зменшення економічних вигод у результаті вибуття активів (грошових коштів, іншого майна) і (або) виникнення зобов'язань, що приводить до зменшення капіталу цієї організації, за винятком зменшення внесків за рішенням учасників (власників майна).[4]

Також розлади існують при умовах визнання витрат наведених у П(С)БО 16 та в Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів, а також ПБО 10/99. Такі розлади представлені у порівняльній таблиці №1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика умов визнання витрат.

П(С)БО 16 «Витрати»	МСФЗ	ПБО 10/99 «Витрати організації»
1	2	3
Умови визнання		
Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони буди здійснені	Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки на основі безпосереднього зв'язку між понесеними витратами та заробленим доходом від конкретних статей.	Витрати визнаються у тому звітному періоді, в якому вони мали місце, незалежно від часу фактичної виплати коштів та іншої форми здійснення (допущення тимчасової визначеності фактів господарської діяльності).
Відбувається зменшення активів, або збільшення зобов'язань	Виникає зменшення економічних вигод, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань.	Виникає зменшення економічних вигод і виникнення зобов'язань, за винятком зменшення внесків за рішенням учасників.
Витрати можуть бути достовірно визначені, якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох	Зменшення економічних вигод можна достовірно визначити. Визнаються негайно, коли витрати не надають майбутніх	Витрати підлягають визнанню у бухгалтерському обліку незалежно від наміру отримати виручку, інші

періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами	економічних вигод або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визначенню як актив балансу. Витрати визнаються у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.	або інші доходи і від форми здійснення витрат (грошової, натуральної та іншої).
---	---	---

П(С)БО 16 «Витрати» не розглядає категорію збитки у класифікації витрат на відміну від міжнародних стандартів та ПБО 10/99 «Витрати організації»

У Міжнародних Стандартах Фінансової Звітності витрати класифікуються як:

1. Витрати, які виникають в процесі звичайної діяльності
2. Збитки, які поділяються на :
 - 2.1 Нереалізовані - виникають у результаті підвищення курсу обміну валют;
 - 2.2 Реалізовані - витрати, що виникають у результаті стихійного лиха , від реалізації основних засобів.[1]

У ПБО 10/99 «Витрати організації» витрати класифікуються як:

1. Витрати по звичайних видах діяльності. До цього розділу відносять збитки, які поділяються на:
 - матеріальні витрати;
 - витрати на оплату праці;
 - відрахування на соціальні потреби;
 - амортизація;
 - інші витрати.
2. Інші витрати. [4]

Вимоги до розкриття інформації про витрати П(С)БО 16 «Витрати» в цілому відповідають правилам міжнародних стандартів. Згідно з П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансових звітів» в Україні застосовується принцип повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю

інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій і подій, яка може вплинути на рішення, що приймається на її підставі. Аналіз фінансових результатів та рентабельності в умовах застосування сучасних інформаційних технологій ґрунтується на визначенні основних елементів процесу дослідження витрат з метою формування взаємопов'язаних етапів виконання відповідних аналітичних процедур і розробки логічно обґрунтованих алгоритмів розрахунку аналітичних показників, на основі яких узагальнюються та оцінюються результати діяльності та приймаються управлінські рішення.[2]

Витрати є основою для формування ціни на продукцію, визначення фінансового результату діяльності та чистого прибутку, тому правильність визначення їх сутності та раціональна організація їх обліку є необхідною умовою для здійснення ефективної роботи підприємства.

Отже можливо зробити висновки, що між П(С)БО 16 «Витрати», міжнародними стандартами та ПБО 10/99 «Витрати організації» які регулюють витрати підприємства є різниці. Бухгалтерський облік витрат в Україні не повністю відповідає міжнародним стандартам, але багато підприємств прагнуть переходу на міжнародний облік, тому треба дороблювати національні положення для того щоб робота підприємства була ефективнішою. Тому перехід бухгалтерського обліку витрат в Україні на облік МСФЗ тільки удосконалив облік витрат підприємства. Така тенденція виведе облік України на новий рівень. Виникає необхідність у подальшому дослідженні даної проблеми, яка потребує як найшвидшого усунення шляхом удосконалення чинного законодавства України .

Література:

1.Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://dtkk.com.ua/documents/dovidnyk/msfz/msfz-01.pdf>

2.Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Міністерством Фінансів України від 31.12.99р. №318 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

4. Положення бухгалтерського обліку 10/99 «Витрати організації», затверджене Приказом Мінфіна Росії від 6 травня 1999 р. N 33н. http://kaydit.ru/pbu_10/99_rashody_organizacii

5. Лишиленко О.В. Напрями вдосконалення обліку та аудиту ф[Електронний ресурс] - Режим доступу: фінансових результатів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. - № 6. – С. 16 – 23.

6. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2004. – 544 с.